

KAYNAŞTIRMA/BÜTÜNLEŞTİRME YOLUYLA EĞİTİM GÖREN ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN İNTERNETE İLİŞKİN BİLİŞSEL KURGULARININ BELİRLENMESİ*

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Fuat AYDOĐDU¹, Yücel ALTAY², Yaşar DİLBER³

¹ Uzman Psikolojik Danışman, Kestel Rehberlik ve Araştırma Merkezi (Doktora Öğrencisi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Rehberlik ve Psikolojik Bilim Dalı), Bursa, Türkiye, pskdanfuat@gmail.com, ORCID: 0000-0002-5986-5645

² Psikolojik Danışman, Kestel Rehberlik ve Araştırma Merkezi (Yüksek Lisans Öğrencisi, Bursa Uludağ Üniversitesi, Eğitim Yönetimi Bilim Dalı), Bursa, Türkiye, yucel_altay@hotmail.com, ORCID: 0000-0003-3418-3186

³ Müdür Yardımcısı, Kestel Rehberlik ve Araştırma Merkezi (Doktora Öğrencisi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Yönetimi ve Denetimi Ana Bilim Dalı), Bursa, Türkiye, yasardilber80@gmail.com, ORCID: 0000-0001-7994-2786

* Bu makalenin özeti 9-12 Haziran 2021 tarihinde Edirne ilinde Ulusal Eğitimde Dönüşüm Forumu'nda sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

Geliş Tarihi: 15/06/2021 **Kabul Tarihi:** 26/07/2021

Öz: Bu araştırmada kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitim gören ortaöğretim öğrencilerinin internete ilişkin bilişsel kurgularının belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda araştırma kapsamında elde edilen veriler, Bursa'nın Gürsu ve Kestel ilçelerinde kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla öğrenim gören ortaöğretim öğrencilerinden (12 Kız, 8 Erkek) Repertory Grid görüşme tekniği kullanılarak elde edilmiştir. Yapılan çözümlenmeler sonrasında katılımcılara ait sekiz bilişsel kurgu grubu oluşturulmuştur. Bu bilişsel kurgu grupları Sosyal Medya ve İletişim, Eğitim ve Araştırma, Eğlence ve Hobi, Donanım ve Erişim, Olumsuz Etki, Alışveriş, Kolaylaştırma ve Fırsat ve Gündem olarak belirlenmiştir. Katılımcılardan elde edilen bilişsel kurgu gruplarının önem derecesi cinsiyete göre farklılaşmıştır. Kız katılımcılar için görece en önemli

bilişsel kurgu grupları Eğitim ve Araştırma, Sosyal Medya ve İletişim ile Gündem; erkek öğrenciler için görece en önemli bilişsel kurgu grupları Kolaylaştırma ve Fırsat, Eğlence ve Hobi ile Sosyal Medya ve İletişim olarak saptanmıştır. Kız katılımcılar için görece en az önemli bilişsel kurgu grupları Alışveriş ile Olumsuz Etki; erkek öğrenciler için görece en az önemli bilişsel kurgu grupları Gündem ile Olumsuz Etki olarak saptanmıştır. Bu araştırma kapsamında internete ilişkin üretilen bilişsel kurgu grupları incelendiğinde katılımcıların interneti kolaylaştırıcı, eğitim ve öğretime yardımcı, sosyalleşme, gündemi takip etme ve keyifli vakit geçirme aracı olarak gördükleri sonucuna ulaşılabilir. Ulaşılan bulgular benzer araştırma sonuçları ile tartışılarak çeşitli öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: İnternet, kaynaştırma öğrencileri, bilişsel kurgular, repertory grid, ergenler.

DETERMINATION OF MAINSTREAMING/INCLUSIVE HIGH SCHOOL STUDENTS' COGNITIVE CONSTRUCTS REGARDING INTERNET

Abstract: In this study, it was aimed to determine the cognitive constructs of high school students who are educated through mainstreaming/inclusive. Data acquired in accordance with this purpose is gathered from students (12 girls & 8 boys) receiving schooling through mainstreaming education in Kestel and Gursu regions by using Repertory grid interviewing technique. After the analysis, eight cognitive construct groups of the participants were formed. These cognitive fiction groups were determined as Social Media and Communication, Education and Research, Entertainment and Hobby, Equipment and Access, Negative Effect, Shopping, Facilitation and Opportunity, and Agenda. The importance of cognitive construct groups obtained from the participants differed according to gender. The most important cognitive construct groups for female participants are Education and Research, Social Media and Communication and Agenda; the most important cognitive construct groups for male students were found as Facilitation and Opportunity, Entertainment and Hobby, and Social Media and Communication. The least significant cognitive construct groups for female participants were Shopping by Negative Effect; for male students, the least important cognitive construct groups were determined as Agenda Negative Effect. When the cognitive fiction groups produced for the internet are examined within the scope of this research, it can be concluded that the participants see the internet as a facilitator, a helper in education and training, a means of socializing, following the agenda, and having a pleasant time. The findings were discussed with similar research results and various suggestions were presented.

Keywords: Internet, inclusive students, cognitive constructs, repertory grid, adolescents.

Giriş

İnternet, dünya çapında birçok bilgisayarın ağlar yoluyla birbirine bağlandığı ve insanların bilgiye ulaşmasını kolaylaştıran bir teknolojidir (Bölükbaş ve Yıldız, 2005). Önceleri sadece bilgisayarlar ile kullanılan bu teknoloji zamanla farklı cihazlara da entegre edilerek kullanılmış ve yaygınlığı artmıştır. Türkiye İstatistik Kurumu (2020) Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması'na göre Türkiye'de internet kullanan bireylerin oranı 2009 yılında %38,1 iken 2020 yılında bu oran %79,0'a yükselmiştir. Bilgiye ulaşmaya sağladığı kolaylıklar nedeniyle günümüzde geniş bir yaş aralığında kullanılan internetin yaşamın her alanında izine rastlamak mümkündür (Ayas ve Horzum, 2013; Wang ve Cheng, 2019). İnternetin sağladığı kolaylıklarla bulunduğumuz yerden bir müzeyi gezebilir, dünyanın herhangi bir yerindeki kütüphaneye ulaşabilir, arkadaşlarımızla veya tanımadığımız kişilerle oyun oynayabilir, ilgilerimiz doğrultusunda farklı kurslar alabilir, arkadaşlarımızla iletişim kurabilir ve düşüncelerimizi başkaları ile paylaşabiliriz (Marsh ve Rajaram, 2019; Wang vd., 2014). İnternet, bize sunduğu bu kadar imkânın yanı sıra kullanım biçimine göre bireylerin hayatını olumsuz da etkileyebilir. Nitekim alanyazında internetin sorunlu kullanımıyla ilgili patolojik internet kullanımı, problemlili internet kullanımı ve internet bağımlılığı gibi kavramlar, sıklıkla araştırılmıştır (Balcı ve Gülnar, 2013; Balkan, 2011; Caplan, 2002; Davis, 2001; Morahan-Martin ve Schumacher, 2000; Young, 2004).

Bireylerin internetten olumlu ya da olumsuz etkilenmesi interneti hangi amaçla ve nasıl kullandıklarına bağlıdır. Bu nedenle bireylerin internet kavramına ilişkin algılarını öğrenmek, bireyin internet kullanımı konusunda önemli bir ipucu sağlayabilir. Bireylerin kavrama ilişkin algıları bilişsel kurgular ile ilişkilidir (Karadağ, 2011). Bilişsel kurgular, bireylerin bir olayı, kavramı ya da tutumu kendi deneyimleri ve mevcut bilgileri ile ilişkilendirme süreci olarak tanımlanmaktadır (Tanhan, 2018). Bilişsel kurgular bireylerin öznel deneyimleri ile dünyayı anlamlandırmaya çalıştıkları özel tanımlamalardır ve bireylerin davranışlarının nasıl yönlendirildiğini anlamakta araştırmacılara önemli veriler sağlar (Burr, King, ve Butt, 2012). Kelly'nin (1955) oluşturduğu Kişisel Yapı Teorisi'ne dayanan bilişsel kurgular, teoride tanımlanan hâliyle, bireylerin kendi yaşamlarında birer bilim insanı oldukları ve olaylar hakkında kesin yargıya varmak ya da harekete geçmek için kendi iç dünyalarındaki

anlamlandırma süreci sonucunda üretilirler (Cottrell, Denaro ve Emmerton, 2013). Kelly (1955), kişisel yapı teorisinde bireylerin gerçekliğe, kendi kişisel yapıları ile belli bir olguyu deneyimleyerek ulaştıklarını açıklamıştır. Bu yüzden bilişsel kurgular belli bir olguyu tanımlamak, bu olgu ile ilişkili kavramların açığa çıkarmak ve son olarak insan davranışını anlamak konularında önemli ipuçları içerir.

Ergenlik, insan yaşamında çocukluktan yetişkinliğe geçişte önemli bir dönem olarak görülür. Bu dönemde birey kendini çok yönlü ve hızlı bir değişimin içerisinde bulur. Özellikle Erikson ve Marcia gibi kuramcılara göre kimlik gelişimi ergenlik döneminin önemli gelişim görevleri arasında yer alır (Atak, 2011). Araştırmalar internetin farklı amaçlarla kullanılmasına bağlı olarak ergenlerin sosyal gelişimlerini desteklediğini göstermiştir (Subrahmanyam ve Greenfield, 2008). Ergen bir birey internet aracılığıyla ilgileri doğrultusunda yeni bilgiler edinerek kimlik gelişiminde önemli bir kriz olan “Ben kimim?” sorusuna yanıt arayabilir, diğerleri ile iletişim kurarak sosyalleşme ve yakınlık ihtiyacını giderebilir veya bilgi kaynaklarını tarayarak eğitimler alıp akademik başarısına katkı sağlayabilir. Bunun yanında ergenler internet kullanımı ve gelişim döneminin özelliklerine bağlı olarak daha fazla risk alma eğilimindedirler (Ladikli ve Ziyalar, 2021). Ayrıca ergenlerde, interneti olumsuz amaçlarla kullanmaya bağlı olarak oyun (Ng ve Wiemer-Hastings, 2005), sosyal medya (Güney ve Taştepe, 2020) ve pornografi (Grubbs, Volk, Exline ve Pargament, 2013) gibi bağımlılıklar ortaya çıkabilir. Yeterli sosyal desteği olmayan veya yalnız ergenlerde internet kullanım süresi ve problemleri internet kullanım oranının arttığı bilinmektedir (Durak Batıgün ve Hasta, 2010; Ceyhan ve Ceyhan, 2014). Bu bağlamda ergenler, içinde buldukları gelişim döneminin özelliklerine bağlı olarak internette olumsuz etkilenmede risk grubundadır (Günlü ve Ceyhan, 2017; Öztapak, 2018). Bu araştırmanın çalışma grubunu alanyazında normal eğitime devam eden öğrencilere göre daha fazla yalnızlık belirttikleri ve daha az sosyal destek algıladıkları bilinen (Görmez ve Çiftçi Tekinarslan, 2017) kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla öğrenim gören ortaöğretim öğrencileri oluşturmuştur.

Kaynaştırma eğitimi özel eğitim gereksinimi bulunan öğrencilerin farklı kademelerde eğitim gören yaşlıları ile temelde sosyal etkileşim sağlayarak eğitim amaçlarını en üst düzeyde karşılamalarına olanak sağlayan bir eğitim uygulamasıdır

birlikte dünyada tartışılmış ve yaygınlaşmaya başlamıştır (Sucuoğlu, 2004). Bu uygulama ülkemizde özellikle 1997 yılında çıkartılan kararname ile yaygınlık kazanmıştır (Kargın, Acarlar ve Sucuoğlu, 2003). Ülkemizde kaynaştırma/bütünleştirme uygulamaları özel gereksinimi bulunan öğrencilerin yetersizliği bulunmayan akranlarıyla birlikte aynı sınıf ortamını paylaşarak akademik ve sosyal becerilerini geliştirmelerini sağlayan okul öncesinden başlayarak ortaöğretimin sonuna kadar her kademedede uygulanan sınıf öğretmenleri, okul psikolojik danışmanları, branş öğretmenleri ve okul yönetiminin eşgüdümlü bir şekilde uyguladığı çok boyutlu bir programdır (Dilber, 2020; MEB, 2015). Kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla öğrenim gören öğrencilerin eğitsel tanıları yetersizliklerinin türüne göre farklılaşabilir. Kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla öğrenim gören öğrencilere ilişkin alanyazındaki çalışmalar daha çok kaynaştırma öğrencilerine ilişkin öğretmen görüşleri (Doğaroğlu ve Bapoğlu Dümenci, 2015; Gök ve Erba, 2011; Saraç ve Çolak, 2012), kaynaştırma öğrencilerinin sosyal becerilerinin gelişimi (Sucuoğlu ve Özokçu, 2005; Sülün ve Girli, 2016), bu öğrencilerin akran ilişkileri (Kabasakal vd., 2008) ve sosyal kabul düzeylerine (Aktan vd., 2019) yoğunlaşmıştır. Bu araştırmalar kaynaştırma eğitimi ve öğrencileri konusunda önemli bulgular içermektedir. Ancak kaynaştırma öğrencilerinin mevcut kaynaştırma/bütünleştirme eğitimlerinin uygulanışı dışında belli kavramları, olguları nasıl tanımladıklarını bilmek de önemlidir. Bu noktada kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla öğrenim gören öğrencilerin internet kavramına ilişkin algılarını değerlendirecek araştırmalara ihtiyaç vardır. Ancak alanyazında kaynaştırma öğrencilerinin internet kullanımına ilişkin sınırlı sayıda araştırma bulunmaktadır (Aktaş, 2017; Özvatan, 2021; Üdücü, 2019).

Çalışmanın Amacı ve Önemi

Bireylerin sahip oldukları bilişsel kurgular günlük yaşamlarını şekillendirmede etkili olabilmektedir. Alanyazın incelendiğinde internetle ilgili araştırmalar daha çok ortaöğretim öğrencileri ve üniversite öğrencileri üzerinde yoğunlaşmış olup bu araştırmalar genellikle ilişkisel tarama modelinde yürütülmüştür. Yapılan çalışmalar internet kullanımı ile ilişkili kavramları açığa çıkarması açısından önemlidir. Ancak bireylerin iç dünyalarında internete yönelik algılarını inceleyen araştırmalara rastlanılmamıştır. Bu bakımdan bireyin internete ilişkin bilişsel kurgularını açığa çıkarmak internet kullanma davranışını etkileyen doğrudan ya da dolaylı faktörlerin

tespit edilmesinde katkı sağlayabilir. Ayrıca internet kavramına ilişkin yapılan araştırmalarda çalışma grubunu kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitimine devam eden öğrencilerin oluşturduğu araştırmalar yetersizdir. Bu bağlamda bu araştırma, kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitim gören ortaöğretim öğrencilerinin internete ilişkin bilişsel kurgularını belirlemeyi, bilişsel yapı teorisinden (Kelly, 1955) hareketle araştırmayı amaçlamaktadır. Araştırma sonucunda elde edilecek bulguların önemli risk grubunda yer alan ergenlere yönelik sağlıklı internet kullanımını içeren programların geliştirilmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca alanyazında internet kullanımına ilişkin normal eğitime devam eden ergenler ile yürütülen araştırmalarda cinsiyete ilişkin bir farkın görüldüğü (Aktan, 2018; Güney ve Taştepe, 2020; Li ve Kirkup, 2017; Yüksel-Sahin ve Öztoprak, 2019; Weiser, 2000), bu farkın kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla öğrenim gören öğrenciler için de geçerli olup olmadığını saptamak açısından önemlidir. Son olarak bu araştırma çalışma grubu bakımından özel eğitim gereksinimi olan öğrencilerle yürütüldüğünden mevcut önleyici programların kapsayıcılığını arttırmasına yapacağı katkı nedeniyle de özgündür. Bu amaç ve gerekçeler doğrultusunda araştırma kapsamında aşağıda yer alan sorulara katılımcıların cevapları aranmıştır:

1. “İnternet”e ilişkin bilişsel kurgu grupları nelerdir?
2. “İnternet”e ilişkin görece önemli gördükleri bilişsel kurgu grupları nelerdir?
3. “İnternet”e ilişkin bilişsel kurgu gruplarının önem derecesi cinsiyete göre farklılaşmakta mıdır?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden fenomenolojik (olgu bilim) desen kullanılmıştır. Nitel araştırmalar öznel deneyimlere bağlı kişisel yorumların bilimsel bir yaklaşımla gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ele alınıp yorumlanmasını içeren araştırma türüdür (Aydın, 2018; Köse, 2015). Fenomenolojik desen ise; bireylerin bir olayı, durumu ya da kavramı (fenomen) nasıl deneyimlediğini derinlemesine ortaya koyan bir nitel araştırma yaklaşımıdır (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2012).

Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu 2020-2021 Eğitim Öğretim yılında Bursa ilinin Kestel ve Gürsu ilçelerinde kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitimine devam eden orta-öğretim öğrencileri oluşturmuştur. Araştırmanın çalışma grubuna dâhil edilen katılımcıların seçiminde ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Daha önce evde internet kullandığını belirten öğrenciler çalışmaya katılımın tek ölçütünü gerçekleştirmiş olup bu öğrenciler arasından seçilen 15 kız ve 8 erkek öğrenci çalışma grubunu oluşturmuştur.

Veri Toplama Araçları

Repertory Grid Ölçme Formu: Bu araştırma kapsamında elde edilen veriler Kelly'nin (1955) Kişisel Yapı Teorisinin metodolojik uzantısı olan Repertory Grid Ölçme Formu (RepGrid, RFG) kullanılarak toplanmıştır. RepGrid, insanların kendi dünyalarındaki fenomenler hakkında nasıl düşündüklerini tanımlamaya çalışan bilişsel bir haritalama tekniği olup araştırmacılar tarafından farklı şekilde tasarlanabilmektedir (Easterby-Smith, 1980; Tan ve Hunter, 2002).

Araştırmacılar tarafından tasarlanan RGF formuna ait katılımcılar tarafından doldurulmuş bir örneğe, Tablo 1'de yer verilmiştir.

Tablo 1
Örnek Repertory Grid Görüşme Formu

Cinsiyetiniz () Kız () Erkek													
Bilişsel Kurgular		Bilişsel kurguların puanlanması										Toplam	
Sıra No	“İnternet” denince aklımıza ne gelir?	Sıra Puanı	“İnternet” ile ilgili aklınıza gelen kelimeleri/kavramları lütfen sizin açınızdan önemini gösterecek biçimde 1 ile 10 arasında bir puan veriniz. 1 çok az önemli, 10 çok fazla önemli										Bilişsel kurgu için verdiğiniz puanı lütfen, o kurgunun sıra puan değeri ile çarparak verilen kısma yazınız.
1	Teknoloji	10	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	10x8=80
2	Sosyal Medya	9	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	9x4=36
3	Yalnızlık	8	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	8x3=24
4	Bilgi	7	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	7x9=63
5	İletişim	6	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	6x10=60

6	Boş Zaman Değerlendirme	5	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	5x2=10
7	Sağlık Bozukluğu	4	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	4x1=4
8	Alışveriş	3	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	7x3=21
9	Miskinlik	2	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	2x2=4
10	Yardım	1	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	1x9=9
AÇIKLAMA													
1	Lütfen “İnternet” kelimesinin çağrıştırdıklarını aklınıza geldiği sırayla yazınız.												
2	Anlamadığınız noktaları lütfen sorunuz.												

Verilerin Toplanması

Araştırma kapsamındaki veriler, Bursa'nın Kestel ve Gürsu ilçelerinde bulunan 8 farklı ortaöğretim okulundan toplanmıştır. Araştırmaya dâhil edilen öğrenciler, kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla öğrenim görmek ve daha önce internet kullanmış olmak koşulları ile çalışmaya katılmayı kabul edenlerden seçilmiştir. Seçilen öğrenciler, COVID-19 kapsamındaki kısıtlamalar sebebiyle okul psikolojik danışmanları tarafından telefonla aranarak araştırma kapsamında bilgilendirilmiştir. Ayrıca araştırmacılar tarafından hazırlanan çevrimiçi RFG'nin nasıl doldurulacağı konusunda okul psikolojik danışmanları tarafından aranarak öğrencilere destek sunulmuştur. Yapılan bu bilgilendirmede öğrencilere Tablo 1'de yer alan Örnek Repertory Grid Görüşme Formu'nun çevrimiçi hâli link olarak gönderilmiştir. Bu kapsamda öğrencilerden “internet” denilince akla geliş sırasına göre kelime ya da kelime grubu yazmaları ve bu kelime ya da kelime gruplarının her biri için 1-10 arasında puanlama yapmaları istenmiştir. Yapılan bilgilendirmenin doğru anlaşılıp anlaşılmadığı konusunda öğrencilerden geri bildirim alınmıştır. Her bir öğrenci, RFG formunda belirtilen şekilde internete ilişkin 10 adet bilişsel kurgu üretmiştir. Bu kapsamda 15'i kız, 8'i erkek olmak üzere toplamda 23 katılımcıdan veri toplanmıştır.

Bu araştırma Kestel Rehberlik ve Araştırma Merkezi (Kestel RAM) çalışanlarından oluşan araştırmacılar tarafından Millî Eğitim Bakanlığı Rehberlik ve Araştırma Merkezi Yönergesi (Millî Eğitim Bakanlığı [MEB], 2020) kapsamında ve Bursa Uludağ Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırma ve Yayın Etik Kurulunun 28.05.2021 tarihli ve 2021/05 sayılı etik kurul onayı ile yürütülmüştür.

Verilerin Analizi

Katılımcılardan elde edilen 23 verinin 3'ü tekrar ve anlamsız ifadeler sebebiyle veri setinden çıkarılmıştır. Veri setindeki ifadeler kontrol edilerek, yazım ve noktalama hataları giderilmiştir. Veri seti uygun hâle getirildikten sonra ilk aşamada araştırmanın olgusu tanımlanmıştır. Araştırmanın olgusu, katılımcıların internet kavramına ilişkin bilişsel algılarıdır. Her bir katılımcı internet denince akla geliş sırasına göre çağrışımlarını belirlemiş olup her bir çağrışım için 1 ile 10 arasında puanlama yapılmıştır. Daha sonra tüm katılımcılara ait bilişsel kurgu gruplarının ortalama puanları saptanmıştır. Bilişsel kurgu gruplarının ortalama puanları, katılımcıların ürettiği her bir bilişsel kurgunun sıra değeriyle çarpılarak oluşturduğu toplam puanlarının ilgili bilişsel kurgu grubundaki kurgu sayısına bölünmesiyle oluşturulmuştur. Üretilen bilişsel kurgular, içerik analizi yapılarak bilişsel kurgu gruplarına atanmıştır. Benzerliklerine göre oluşturulan kurgu grupları üç ayrı tema kapsamında değerlendirilmiştir. Temalar belirlenirken rehberlik ve psikolojik danışmanlık alanından iki uzmana başvurulmuş ve katılımcı cevapları katılımcılardan teyit alınarak geçerlik ve güvenilirlik sağlanmıştır. Katılımcıların ortalama puanlarına bakılarak bilişsel kurgularının önem derecesi belirlenmiştir. Aynı işlem kız ve erkek katılımcıların bilişsel kurgu gruplarının karşılaştırılması amacıyla her iki cinsiyetteki katılımcılar için tekrarlanmıştır.

Bulgular

Araştırma kapsamında elde edilen veriler, Microsoft Excel programına aktarılmıştır. Her bir veriye sıra numarası verilmiştir (Erkek = E, Kız = K). Araştırma kapsamında her bir katılımcıdan 10 bilişsel kurgu istendiğinden birbirini tekrarlayan ifadeler veri setinden çıkarılmıştır (n=3). Bu işlem sonrasında 20 katılımcıya ait verilerin örnek (Tablo 1) RFG'de görüldüğü gibi toplam puanları alınmıştır. Toplam puanları alınan bilişsel kurgular benzerliklerine göre gruplandırılmıştır. Aynı işlem hem kız hem de erkek katılımcılar için ayrı ayrı yapılmıştır. Katılımcılar tarafından üretilen 200 adet bilişsel kurgu Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2

Katılımcıların İnternete İlişkin Bilişsel Kurgularının Dağılımı

Sosyal Medya ve İletişim (İnternet Kullanım Amacı)			
[1] Twitter 32	[5] Sosyal Medya 21	[12] İletişim 90	[16] Instagram 60
[1] Facebook 56	[7] İletişim 60	[13] Facebook 20	[16] Facebook 6
[1] Telegram 15	[7] Sosyal Medya 36	[13] Instagram 27	[16] Twitter 12
[1] Instagram 72	[8] İletişim 48	[13] İletişim 4	[16] Whatsapp 25
[1] Snapchat 3	[8] Sosyal Medya 60	[13] Paylaşım 8	[16] Tiktok 2
[2] Sosyal Medya 50	[9] İletişim 100	[13] Sosyal Medya 30	[17] Sosyal Ağ 30
[2] Sosyalleşmek 12	[9] Sosyal medya 10	[13] Whatsapp 24	[17] Instagram 45
[2] Whatsapp 72	[9] Instagram 80	[14] Instagram 63	[17] Sosyal Medya 100
[3] Haberleşme 64	[10] Paylaşım 30	[14] Whatsapp 45	[17] Whatsapp 15
[3] Sosyal Medya 50	[10] Sosyal Medya 70	[14] Twitter 18	[18] Sosyal Medya 100
[3] İletişim 63	[11] İletişim 50	[14] Facebook 72	[20] İletişim 72
[5] Haberleşme 10	[11] Sosyal Medya 21	[16] İletişim 80	[20] Sosyal Medya 16
Olumsuz Etki (İnternet Kullanım Biçimi)			
[2] Eleştiri 2	[7] Yalnızlık 24	[11] Bağımlılık 8	[20] Bilgi Kirliliği 48
[3] Sanal 30	[7] Miskinlik 4	[18] Asosyallik 14	[20] Vakit Kaybı 56
[5] Sanal 36	[7] Sağlık Bozukluğu 4	[18] Yalnızlık 10	
[5] Zarar 5	[9] Sanal 50	[20] Güvenlik Açığı 10	
Kolaylaştırma ve Fırsat (İnternet Kullanım Biçimi)			
[3] Özgürlük 36	[7] Boş Zaman Değ. 10	[11] Her Şey 5	[19] Her Şey 80
[4] Sağlık 54	[7] Yardım 9	[11] Şans 12	[19] Hayat 21
[5] Yarar 36	[9] Her Bilgiye Erişim 60	[18] Her Şey 50	[19] Zaman 54
[6] Her Şey 10	[9] Dünya 40	[19] Genel 50	[20] Yaşam 90
Gündem (İnternet Kullanım Amacı)			
[8] Haber 81	[11] Gündem 20	[12] Haber 36	[16] Haber 14
[10] Haber 48			
Eğlence ve Hobi (İnternet Kullanım Amacı)			
[1] YouTube 81	[4] Oyun 28	[10] Oyun 40	[16] Youtube 45
[1] Müzik 8	[4] Resim 70	[10] Film 100	[16] Oyun 56
[2] Müzik 14	[6] Eğlence 40	[12] Eğlence 8	[18] Google Play 6
[2] Oyun 21	[6] Oyun 64	[12] Oyun 15	[18] Youtube 81
[2] İzlemek 30	[8] Dizi, Film 32	[12] Sanat 16	[19] Film 16
[2] Gezinmek 30	[8] Eğlence 21	[14] Oyun 90	[19] Eğlence 54
[3] Manga 18	[8] Fotoğraf 48	[14] YouTube 27	[19] Zevk 40
[4] Tarif 5	[8] Oyun 35	[15] Oyun 63	[19] Oyun 28
[4] Film 25	[9] Oyun 30	[15] Proteus 45	[20] Eğlence 64
[4] Müzik 45	[9] Eğlence 70	[15] YouTube 42	
Eğitim ve Araştırma (İnternet Kullanım Amacı)			
[1] E-Kitap 30	[6] Araştırma 90	[10] Ödev 20	[15] Google Earth 30

[1] Google 100	[6] Bilgi 60	[11] Öğrenme 10	[15] Sanal Müze 16
[1] Uzaktan Eğitim 48	[6] Öğrenmek 90	[11] Derslere Katılma 30	[15] Yandex 20
[2] Ders 24	[6] Google 70	[12] Bilgilenme 100	[15] Araştırma 10
[2] Araştırma 40	[7] Bilgi 63	[12] Ders 60	[16] EBA 18
[3] Bilgi 45	[8] Okul 20	[12] Sınav 30	[17] Uzman 4
[4] Ders 64	[8] EBA 9	[13] EBA 12	[18] Google Çeviri 35
[4] Matematik 18	[9] Ders 20	[13] Zoom 16	[18] Faydalı Bilgiler 40
[5] Eğitim 18	[9] Bilgi 90	[14] Google 24	[18] Google 64
[5] Araştırma 100	[10] Araştırma 40	[14] Ders 81	[18] Harita 6
[5] Bilgi 80	[10] Bilgi 50	[15] EBA 72	[19] Bilgi 90
[5] Öğrenme 90	[10] Ders 90	[15] Google 40	
Donanım ve Erişim (İnternete Erişim Aracı)			
[3] Teknoloji 56	[7] Teknoloji 80	[14] Telefonu 9	[17] Program 12
[3] Bilgisayar 14	[11] Bilgisayar 25	[14] Bilgisayar 54	[17] Bilgisayar 35
[3] Modem 8	[11] Teknoloji 45	[15] Wifi 60	[17] Yazılım 40
[5] Teknoloji 49	[13] Bağlantı 32	[17] Bilgisayar 8	[19] Telefon 10
[6] Uygulamalar 18	[13] İnternet 28	[17] Bilişim 20	[20] Hız 36
Alışveriş (İnternet Kullanım Amacı)			
[4] Marka 3	[6] Alışveriş 24	[10] Alışveriş 8	[20] Para 35
[4] Alışveriş 32	[7] Alışveriş 21	[12] Alışveriş 42	[20] İş 24
[6] Sipariş 15	[8] Alışveriş 50	[12] Bankacılık 10	

Not. Bilişsel kurguların başında bulunan köşeli parantez içerisindeki sayı katılımcı numarasını, sonundaki sayı ise katılımcılara ait bilişsel kurgunun puanını göstermektedir.

Tablo 2’de görüldüğü üzere katılımcılar toplamda 200 adet bilişsel kurgu üretmiştir. Bu kurgular benzerliklerine göre gruplandırıldığında 8 farklı bilişsel kurgu grubu saptanmıştır. Bu bilişsel kurgu grupları üretilen bilişsel kurgu sıklığına göre; *Sosyal Medya ve İletişim (48)*, *Eğitim ve Araştırma (47)*, *Eğlence ve Hobi (39)*, *Donanım ve Erişim (20)*, *Olumsuz Etki (14)*, *Alışveriş (11)*, *Kolaylaştırma ve Fırsat (16)* ve *Gündem (5)* olarak sıralanmıştır. Üretilen sekiz bilişsel kurgu grubu (1) İnternet Kullanım Amacı, (2) İnternete Erişim Aracı ve (3) İnternet Kullanım Biçimi şeklinde temalara ayrılmıştır. Katılımcıların internete ilişkin oluşturdukları bilişsel kurgu gruplarının önem derecesini tespit etmek için ilgili grupta üretilen toplam bilişsel kurgu puanlarının aynı gruptaki toplam bilişsel kurgu sayılarına bölünmesi sonucunda ağırlıklı ortalamalar elde edilmiş olup Tablo 3’te gösterilmiştir.

Tablo 3
Katılımcıların İnternete İlişkin Bilişsel Kurgularının Önem Düzeyi

Katılımcı	Sosyal Medya ve İletişim	Olumsuz Etki	Kolaylaştırma ve Fırsat	Gündem	Eğlence ve Hobi	Eğitim ve Araştırma	Donanım ve Erişim	Alışveriş								
1K	5	178	-	-	-	-	-	-	2	89	3	178	-	-	-	-
2K	3	134	1	2	-	-	-	-	4	95	2	64	-	-	-	-
3K	3	177	1	30	2	90	-	-	1	18	1	45	3	78	-	-
4K	-	-	-	-	-	-	-	-	5	173	2	82	-	-	2	35
5K	2	31	2	41	1	36	-	-	-	-	4	288	1	49	-	-
6K	-	-	-	-	1	10	-	-	2	104	4	310	1	18	2	39
7K	2	96	3	32	2	19	-	-	-	0	1	63	1	80	1	21
8K	2	108	-	-	-	-	1	81	4	136	2	29	-	-	1	50
9K	3	190	1	50	2	100	-	-	2	100	2	110	-	-	-	-
10K	2	100	-	-	-	-	1	48	2	140	4	200	-	-	1	8
11K	2	71	1	8	2	17	1	20	-	0	2	40	2	70	-	-
12K	1	90	-	-	-	-	1	36	3	39	3	190	-	-	2	52
13K	6	113	-	-	-	-	-	-	-	0	2	28	2	60	-	-
14K	4	198	-	-	-	-	-	-	2	117	2	105	2	63	-	-
15K	-	-	-	-	-	-	-	-	3	150	6	188	1	60	-	-
16K	6	185	-	-	-	-	1	14	2	101	1	18	-	-	-	-
17K	4	190	-	-	-	-	-	-	-	0	1	4	5	115	-	-
18K	1	100	2	24	1	50	-	-	2	87	4	145	-	-	-	-
19K	-	-	-	-	-	-	-	-	4	138	-	-	1	10	-	-
20K	2	88	3	114	5	295	-	-	1	64	1	90	1	36	2	59
Top.	48	2049	14	301	16	617	5	199	39	1551	47	2177	20	639	11	264
Ort.	42.69		21.5		38.56		39.80		39.77		46.32		31.95		24.00	

Not. S: Bilişsel Kurgu Sayısı, P: Bilişsel Kurgu Puanı, K: Katılımcı, Ort.: Ortalama, Top.: Toplam

Katılımcıların cevaplarıyla oluşturulan internete ilişkin bilişsel kurgu gruplarının Tablo 3'teki aritmetik ortalamalarına bakıldığında katılımcıların internete ilişkin bilişsel kurgu gruplarının önem sırasına göre öncelikli bilişsel kurgu gruplarının *Eğitim ve Araştırma* ($\bar{x}=46.32$) ile *Sosyal Medya ve İletişim* ($\bar{x}=42.69$) olduğu görülmektedir. Yine ortalamalar dikkate alındığında katılımcıların *Olumsuz Etki* ($\bar{x}=21.5$) ve *Alışveriş* ($\bar{x}=24.00$) bilişsel kurgu gruplarını daha az önceledikleri görülmektedir.

Bu araştırmada katılımcılara ait bilişsel kurguların önem derecelerinin cinsiyet değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığı da incelenmiştir. Bu kapsamda kız katılımcıların bilişsel kurgu gruplarına göre ürettikleri bilişsel kurgular Tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4

Kız Katılımcıların İnternete İlişkin Bilişsel Kurgularının Dağılımı

Sosyal Medya ve İletişim (İnternet Kullanım Amacı)			
[1] Twitter 32	[2] Whatsapp 72	[7] Sosyal Medya 36	[10] Sosyal Medya 70
[1] Facebook 56	[3] Haberleşme 64	[8] İletişim 48	[11] İletişim 50
[1] Telegram 15	[3] Sosyal Medya 50	[8] Sosyal Medya 60	[11] Sosyal Medya 21
[1] Instagram 72	[3] İletişim 63	[9] İletişim 100	[12] İletişim 90
[1] Snapchat 3	[5] Haberleşme 10	[9] Sosyal medya 10	
[2] Sosyal Medya 50	[5] Sosyal Medya 21	[9] Instagram 80	
[2] Sosyalleşmek 12	[7] İletişim 60	[10] Paylaşım 30	
Olumsuz Etki (İnternet Kullanım Biçimi)			
[2] Eleştiri 2	[5] Zarar 5	[7] Miskinlik 4	[9] Sanal 50
[3] Sanal 30	[7] Yalnızlık 24	[7] Sağlık Bozukluğu 4	[11] Bağımlılık 8
[5] Sanal 36			
Kolaylaştırma ve Fırsat (İnternet Kullanım Biçimi)			
[3] Özgürlük 36	[6] Her Şey 10	[9] Her Bilgiye Erişim 60	[11] Şans 12
[4] Sağlık 54	[7] Boş Zaman Değ. 10	[9] Dünya 40	
[5] Yarar 36	[7] Yardım 9	[11] Her Şey 5	
Gündem (İnternet Kullanım Amacı)			
[8] Haber 81	[10] Haber 48	[11] Gündem 20	[12] Haber 36
Eğlence ve Hobi (İnternet Kullanım Amacı)			
[1] YouTube 81	[4] Tarif 5	[8] Dizi, Film 32	[10] Film 100
[1] Müzik 8	[4] Film 25	[8] Eğlence 21	[12] Eğlence 8
[2] Müzik 14	[4] Müzik 45	[8] Fotoğraf 48	[12] Oyun 15
[2] Oyun 21	[4] Oyun 28	[8] Oyun 35	[12] Sanat 16
[2] İzlemek 30	[4] Resim 70	[9] Oyun 30	
[2] Gezinmek 30	[6] Eğlence 40	[9] Eğlence 70	
[3] Manga 18	[6] Oyun 64	[10] Oyun 40	
Eğitim ve Araştırma (İnternet Kullanım Amacı)			
[1] E-Kitap 30	[5] Eğitim 18	[7] Bilgi 63	[10] Ödev 20
[1] Google 100	[5] Araştırma 100	[8] Okul 20	[11] Öğrenme 10
[1] Uzaktan Eğitim 48	[5] Bilgi 80	[8] EBA 9	[11] Derslere Katılma 30
[2] Ders 24	[5] Öğrenme 90	[9] Ders 20	[12] Bilgilenme 100
[2] Araştırma 40	[6] Araştırma 90	[9] Bilgi 90	[12] Ders 60

[3] Bilgi 45	[6] Bilgi 60	[10] Araştırma 40	[12] Sınav 30
[4] Ders 64	[6] Öğrenmek 90	[10] Bilgi 50	
[4] Matematik 18	[6] Google 70	[10] Ders 90	
Donanım ve Erişim (İnternete Erişim Aracı)			
[3] Teknoloji 56	[3] Modem 8	[6] Uygulamalar 18	[11] Bilgisayar 25
[3] Bilgisayar 14	[5] Teknoloji 49	[7] Teknoloji 80	[11] Teknoloji 45
Alışveriş (İnternet Kullanım Amacı)			
[4] Marka 3	[6] Sipariş 15	[7] Alışveriş 21	[10] Alışveriş 8
[4] Alışveriş 32	[6] Alışveriş 24	[8] Alışveriş 50	[12] Alışveriş 42
[12] Bankacılık 10			

Not. Bilişsel kurguların başında bulunan köşeli parantez içerisindeki sayı katılımcı numarasını, sonundaki sayı ise katılımcılara ait bilişsel kurgunun puanını göstermektedir.

Tablo 4’te görüldüğü üzere kız katılımcıların her biri 10 adet olmak üzere toplamda 120 adet internete ilişkin bilişsel kurgu üretmiştir. Bu bilişsel kurgu grupları üretilen bilişsel kurgu sıklığına göre; *Eğitim ve Araştırma (30)*, *Sosyal Medya ve İletişim (25)*, *Eğlence ve Hobi (25)*, *Kolaylaştırma ve Fırsat (10)*, *Olumsuz Etki (9)*, *Alışveriş (9)*, *Donanım ve Erişim (8)* ve *Gündem (4)* olarak sıralanmıştır. Kız katılımcıların internete ilişkin oluşturdukları bilişsel kurgu gruplarının önem derecesini tespit etmek için ilgili grupta üretilen toplam bilişsel kurgu puanlarının aynı gruptaki toplam bilişsel kurgu sayılarına bölünmesi sonucunda ağırlıklı ortalamalar elde edilmiş olup Tablo 5’te gösterilmiştir.

Tablo 5

Kız Katılımcıların İnternete İlişkin Bilişsel Kurgularının Önem Düzeyi

Katılımcı	Sosyal Medya ve İletişim	Olumsuz Etki	Kolaylaştırma ve Fırsat	Gündem	Eğlence ve Hobi	Eğitim ve Araştırma	Donanım ve Erişim	Alışveriş								
1K	5	178	-	-	-	-	-	-	2	89	3	178	-	-	-	-
2K	3	134	1	2	-	-	-	-	4	95	2	64	-	-	-	-
3K	3	177	1	30	2	90	-	-	1	18	1	45	3	78	-	-
4K	-	-	-	-	-	-	-	-	5	173	2	82	-	-	2	35
5K	2	31	2	41	1	36	-	-	-	-	4	288	1	49	-	-
6K	-	-	-	-	1	10	-	-	2	104	4	310	1	18	2	39
7K	2	96	3	32	2	19	-	-	-	0	1	63	1	80	1	21
8K	2	108	-	-	-	-	1	81	4	136	2	29	-	-	1	50

9K	3	190	1	50	2	100	-	-	2	100	2	110	-	-	-	-
10K	2	100	-	-	-	-	1	48	2	140	4	200	-	-	1	8
11K	2	71	1	8	2	17	1	20	-	0	2	40	2	70	-	-
12K	1	90	-	-	-	-	1	36	3	39	3	190	-	-	2	52
Top.	25	1175	9	163	10	272	4	185	25	894	30	1599	8	295	9	205
Ort.		47.00		18.11		27.20		46.25		35.76		53.30		36.88		22.78

Not. **S:** Bilişsel Kurgu Sayısı, **P:** Bilişsel Kurgu Puanı, **K:** Katılımcı, **Ort.:** Ortalama, **Top.:** Toplam

Katılımcılara ait Tablo 5'teki internete ilişkin bilişsel kurgu grupları incelendiğinde, *Eğitim ve Araştırma* ($\bar{x}=53.30$) bilişsel kurgu grubunun kız katılımcılar için en önemli bilişsel kurgu grubu olduğu görülmektedir. Bunu *Sosyal Medya ve İletişim* ($\bar{x}=47.00$) ile *Gündem* ($\bar{x}=46.25$) bilişsel kurgu grupları takip etmektedir. Ayrıca *Olumsuz Etki* ($\bar{x}=18.11$) ve *Alışveriş* ($\bar{x}=22.78$) bilişsel kurgu gruplarının kız katılımcılar için en az önem derecesine sahip olan bilişsel kurgu grupları olduğu görülmektedir.

Erkek katılımcıların internete ilişkin bilişsel kurgu dağılımı Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6

Erkek Katılımcıların İnternete İlişkin Bilişsel Kurgularının Dağılımı

Sosyal Medya ve İletişim (İnternet Kullanım Amacı)			
[13] Facebook 20	[14] Instagram 63	[16] Facebook 6	[17] Sosyal Medya 100
[13] Instagram 27	[14] Whatsapp 45	[16] Twitter 12	[17] Whatsapp 15
[13] İletişim 4	[14] Twitter 18	[16] Whatsapp 25	[18] Sosyal Medya 100
[13] Paylaşım 8	[14] Facebook 72	[16] Tiktok 2	[20] İletişim 72
[13] Sosyal Medya 30	[16] İletişim 80	[17] Sosyal Ağ 30	[20] Sosyal Medya 16
[13] Whatsapp 24	[16] Instagram 60	[17] Instagram 45	
Olumsuz Etki (İnternet Kullanım Biçimi)			
[18] Asosyallık 14	[20] Güvenlik Açığı 10	[20] Bilgi Kirliliği 48	[20] Vakit Kaybı 56
[18] Yalnızlık 10			
Kolaylaştırma ve Fırsat (İnternet Kullanım Biçimi)			
[18] Her Şey 50	[19] Her Şey 80	[19] Zaman 54	[20] Yaşam 90
[19] Genel 50	[19] Hayat 21		
Gündem (İnternet Kullanım Amacı)			
[16] Haber 14			
Eğlence ve Hobi (İnternet Kullanım Amacı)			
[14] Oyun 90	[15] YouTube 42	[18] Youtube 81	[19] Oyun 28

[14] YouTube 27	[16] Youtube 45	[19] Film 16	[20] Eğlence 64
[15] Oyun 63	[16] Oyun 56	[19] Eğlence 54	
[15] Proteus 45	[18] Google Play 6	[19] Zevk 40	
Eğitim ve Araştırma (İnternet Kullanım Amacı)			
[13] EBA 12	[15] Google 40	[16] EBA 18	[18] Harita 6
[13] Zoom 16	[15] Google Earth 30	[17] Uzman 4	[19] Bilgi 90
[14] Google 24	[15] Sanal Müze 16	[18] Google Çeviri 35	
[14] Ders 81	[15] Yandex 20	[18] Faydalı Bilgiler 40	
[15] EBA 72	[15] Araştırma 10	[18] Google 64	
Donanım ve Erişim (İnternete Erişim Aracı)			
[13] Bağlantı 32	[14] Bilgisayar 54	[17] Bilişim 20	[17] Yazılım 40
[13] İnternet 28	[15] Wifi 60	[17] Program 12	[19] Telefon 10
[14] Telefonu 9	[17] Bilgisayar 8	[17] Bilgisayar 35	[20] Hız 36
Alışveriş (İnternet Kullanım Amacı)			
[20] Para 35	[20] İş 24		

Not. Bilişsel kurguların başında bulunan köşeli parantez içerisindeki sayı katılımcı numarasını, sonundaki sayı ise katılımcılara ait bilişsel kurgunun puanını göstermektedir.

Tablo 6’da görüldüğü üzere erkek katılımcıların her biri 10 adet olmak üzere toplamda 80 adet internete ilişkin bilişsel kurgu üretmiştir. Bu bilişsel kurgu grupları üretilen bilişsel kurgu sıklığına göre; *Sosyal Medya ve İletişim (23)*, *Eğitim ve Araştırma (17)*, *Eğlence ve Hobi (14)*, *Donanım ve Erişim (12)*, *Kolaylaştırma ve Fırsat (6)*, *Olumsuz Etki (5)*, *Alışveriş (2)* ve *Gündem (1)* olarak sıralanmıştır. Erkek katılımcıların internete ilişkin oluşturdukları bilişsel kurgu gruplarının önem derecesini tespit etmek için ilgili grupta üretilen toplam bilişsel kurgu puanlarının aynı gruptaki toplam bilişsel kurgu sayılarına bölünmesi sonucunda ağırlıklı ortalamalar elde edilmiş olup Tablo 7’de gösterilmiştir.

Tablo 7
Erkek Katılımcılara Ait Bilişsel Kurguların Görece Önem Düzeyi

Katılımcı	Sosyal Medya ve İletişim	Olumsuz Etki	Kolaylaştırma ve Fırsat	Gündem	Eğlence ve Hobi	Eğitim ve Araştırma	Donanım ve Erişim	Alışveriş								
1E	6	113	-	-	-	-	-	-	-	0	2	28	2	60	-	-
2E	4	198	-	-	-	-	-	-	2	117	2	105	2	63	-	-
3E	-	-	-	-	-	-	-	-	3	150	6	188	1	60	-	-

4E	6	185	-	-	-	-	1	14	2	101	1	18	-	-	-	-
5E	4	190	-	-	-	-	-	-	-	0	1	4	5	115	-	-
6E	1	100	2	24	1	50	-	-	2	87	4	145	-	-	-	-
7E	-	-	-	-	-	-	-	-	4	138	-	-	1	10	-	-
8E	2	88	3	114	5	295	-	-	1	64	1	90	1	36	2	59
Top.	23	874	5	138	6	345	1	14	14	657	17	578	12	344	2	59
Ort.		38.00		27.60		57.50		14.00		46.93		34.00		28.67		29.50

Not. E: Erkek Katılımcı, S: Bilişsel Kurgu Sayısı, P: Bilişsel Kurgu Puanı, Ort.: Ortalama, Top.: Toplam

Tablo 7 incelendiğinde erkek katılımcılar için internete ilişkin en önemli bilişsel kurgu grubunun *Kolaylaştırma ve Fırsat* ($\bar{x}=57.50$) olduğu görülmektedir. Bunu *Eğlence ve Hobi* ($\bar{x}=46.93$) ile *Sosyal Medya ve İletişim* ($\bar{x}=38.00$) bilişsel kurgu grupları takip etmektedir. Erkek katılımcıların en az önem verdikleri bilişsel kurgu grupları ise sırasıyla *Gündem* ($\bar{x}=14.00$) ve *Olumsuz Etki* ($\bar{x}=27.60$) grupları olduğu saptanmıştır.

Tablo 8

Katılımcıların Cinsiyetlerine Göre Sahip Oldukları İnternete İlişkin Bilişsel Kurguların Karşılaştırılması

Kız				Erkek			
Bilişsel Kurgu Grubu	\bar{x}	K.S	K.P	Bilişsel Kurgu Grubu	\bar{x}	K.S	K.P
1-Eğitim ve Araştırma	53.30	30	1599	1-Kolaylaştırma ve Fırsat	57.50	6	345
2-Sosyal Medya ve İletişim	47.00	25	1175	2-Eğlence ve Hobi	46.93	14	657
3-Gündem	46.25	4	185	3-Sosyal Medya ve İletişim	38.00	23	874
4-Donanım ve Erişim	36.88	8	295	4-Eğitim ve Araştırma	34.00	17	578
5-Eğlence ve Hobi	35.76	25	894	5-Alışveriş	29.50	2	59
6-Kolaylaştırma ve Fırsat	27.20	10	272	6-Donanım ve Erişim	28.67	12	344
7-Alışveriş	22.78	9	205	7-Olumsuz Etki	27.60	5	138
8-Olumsuz Etki	18.11	9	163	8-Gündem	14.00	1	14

Not. Kısaltmalar: K.S: Kurgu Sayısı, K.P: Kurgu Puanı

Tablo 8 incelendiğinde cinsiyete göre bilişsel kurgu gruplarının önem derecelerinin farklılaştığı görülmektedir. Kız katılımcılar internete ilişkin en önemli bilişsel kurgu grubu olarak *Eğitim ve Araştırmayı* ($\bar{x}=53.30$), erkek katılımcılar ise *Kolaylaştırma ve Fırsatı* ($\bar{x}=57.50$) görmüşlerdir. Bunu kız katılımcılarda *Sosyal Medya ve İletişim* ($\bar{x}=47.00$) ile *Gündem* ($\bar{x}=46.25$) bilişsel kurgu grupları takip ederken erkek katılımcılarda ise *Eğlence ve Hobi* ($\bar{x}=46.93$) ile *Sosyal Medya ve İletişim* ($\bar{x}=38.00$) bilişsel kurgu grupları takip etmektedir. Kız katılımcılar için en önemsiz bilişsel kurgu

grubu *Olumsuz Etki* ($\bar{x}=18.11$) ile *Alışveriş* ($\bar{x}=22.78$) iken erkek katılımcılarda ise *Gündem* ($\bar{x}=14.00$) ve *Olumsuz Etki* ($\bar{x}=27.60$) bilişsel kurgu grubudur.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitim gören ortaöğretim öğrencilerinin internete ilişkin bilişsel kurgularının belirlenmesi ve bu kurgularının cinsiyete göre karşılaştırmasının yapıldığı araştırmada katılımcıların internete ilişkin bilişsel kurguları, sekiz farklı gruba ayrılmıştır. Bu bilişsel kurgu grupları; “*Sosyal Medya ve İletişim*”, “*Kolaylaştırma ve Fırsat*”, “*Eğlence ve Hobi*”, “*Eğitim ve Araştırma*”, “*Donanım ve Erişim*”, “*Alışveriş*”, “*Olumsuz Etki*” “*Gündem*” olarak belirlenmiştir. Belirlenen bilişsel kurgu grupları incelendiğinde bu araştırmanın sonuçlarının (1) internet kullanım amaçları, (2) internete erişim araçları ve (3) interneti kullanma biçimleri konusunda üç açıdan çıkarım yapmaya olanak sağladığı görülmektedir. Nitekim alanyazındaki internet konulu araştırmalar incelendiğinde bu araştırmada olduğu gibi internet kullanım amaçları (Günlü ve Ceyhan, 2017; Lin ve Yu, 2008), internete erişim araçları ve internetin olumsuz kullanımına (Baltacı vd., 2021; Vigna-Taglianti vd, 2017) odaklanıldığı görülmektedir. Bu bağlamda yapılan araştırma ilk olarak katılımcıların internet kullanım amaçları hakkında fikir vermektedir. Bulgular incelendiğinde katılımcıların interneti “*Sosyal Medya ve İletişim*”, “*Eğlence ve Hobi*”, “*Eğitim ve Araştırma*”, “*Alışveriş*” ve “*Gündem*” gibi beş farklı amaçla kullandıkları görülmektedir. Alanyazın incelendiğinde kaynaştırma öğrencilerine yönelik internet konulu araştırmaların yetersizliği dikkat çekmektedir. Bu nedenle bulgular ergenler ile yapılan araştırma sonuçları ile tartışılmıştır. Kaşıkçı ve arkadaşlarının (2014) yaptıkları araştırmada ergenlerin interneti okul işlerini gidermek, video izlemek, oyun oynamak, sosyal medyada gezinmek, mesajlaşmak ve gündemi takip etmek amacıyla kullandıkları saptanmıştır. Benzer bir şekilde Uzun ve Bulut Özek (2020) bu araştırmada olduğu gibi ergen grupları arasında daha özel bir konumda olan zihinsel yetersizliği bulunan bireylerin interneti film ve dizi izleme, müzik dinleme, oyun oynama ve mesajlaşma amaçları ile kullandıklarını raporlamıştır. Yine Aksoy ve Ünübol (2021) eğlence amaçlı internet kullanım oranının yüksek olduğunu saptamıştır. Bu açıdan ilgili araştırmaların sonuçları ile bu araştırmanın sonuçları arasında paralellik bulunmaktadır. Araştırma kapsamında belirlenen bilişsel kurgular ikinci olarak katılımcıların internete erişim

araçları konusunda da bilgi sağlamıştır. Donanım ve Erişim bilişsel kurgu grubunda yer alan bilişsel kurgular incelendiğinde bunların daha çok internete erişim olanakları ile internete bağlanma araçları ve bu araçların teknik donanımları (telefon, bilgisayar, modem, wifi, hız gibi.) ile ilgili olduğu görülmektedir. Alanyazında ergenlerin internete erişim aracı olarak en fazla telefonları tercih ettikleri bilinmektedir (Günlü ve Ceyhan, 2017). Kolaylaştırma ve Fırsat ile Olumsuz Etki bilişsel kurgu grupları ise interneti kullanma biçimine yönelik bilgiler sağlamaktadır. Özellikle internetin olumlu ve olumsuz kullanımı alanyazında sıkça araştırılan bir konu olarak güncelliğini sürdürmektedir. Günlü ve Ceyhan (2017) ergenler üzerinde yürüttükleri nitel araştırmalarında internetin olumlu ve olumsuz etkilerinin ifade edilmesini sağlamışlardır. Aynı araştırmada internetin olumsuz etkisinin boşa zaman harcamak olarak ifade edildiğini aktarmışlardır.

Bu araştırma kapsamında ayrıca internete ilişkin belirlenen bilişsel kurguların önem derecesi incelenmiştir. Katılımcıların *Eğitim ve Araştırma* ($\bar{x}=46.32$) ile *Sosyal Medya ve İletişim* ($\bar{x}=42.69$) bilişsel kurgu gruplarını diğer bilişsel kurgu gruplarına göre öncelikleri saptanmıştır. Alanyazın incelendiğinde bu araştırmanın sonuçları ile benzer bulgulara ulaşıldığı görülmektedir. Nitekim Adedeji ve arkadaşları (2021) ergenler üzerinde yürüttükleri bir araştırmada ergenlerin %41,2'sinin sosyal medya kullandıklarını raporlamışlardır. Henkoğlu ve arkadaşları (2015), öğrencilerin interneti büyük oranda bilgiye erişim amacıyla kullandıklarını aktarmışlardır. Benzer şekilde Fortson ve arkadaşları (2007) da internetin %41 gibi büyük bir oranda akademik amaçlarla kullanıldığını saptamışlardır. Aynı araştırmada bu durumun, özellikle derslerin internet tabanlı olarak yürütülmesinden kaynaklanabileceği yorumu yapılmıştır. Yapılan bu yorum, bu araştırma için de geçerli olabilir. Özellikle COVID-19 salgını kapsamında eğitim ve öğretimin internet aracılığıyla yürütülmesi, derslerin uzaktan eğitim yoluyla işlenmesi katılımcılar tarafından eğitim ve araştırma bilişsel kurgu grubunun öncelikli görülmesine yol açtığı düşünülebilir. Ayrıca eğitimle ilgili birçok materyale internet yoluyla ulaşıyor olması da bu bilişsel kurgu grubunun katılımcılar tarafından öncelikli olarak belirlenmesini sağlamış olabilir.

Araştırmaya dâhil edilen tüm katılımcıların en az önem verdikleri bilişsel kurgu gruplarının ise *Olumsuz Etki* ($\bar{x}=21.50$) ve *Alışveriş* ($\bar{x}=24.00$) olduğu belirlenmiştir.

Yapılan araştırmalar, internetin ergenler tarafından olumlu olarak algılandığı gibi olumsuz olarak da algılandığını ortaya koymuştur (Günlü ve Ceyhan, 2017). Araştırma kapsamında olumsuz etki bilişsel kurgu grubunda *vakit kaybı, bilgi kirliliği, bağımlılık, yalnızlık ve sağlık bozukluğu* gibi bilişsel kurguların üretildiği görülmektedir. Bu kurguların özellikle problemlerle internet kullanımı ve internet bağımlılığı ile ilişkili olduğu düşünülebilir. Kaynaştırma/bütünleştirme uygulamasına dâhil olan bir işitme engelliler grubu ile yapılan çalışmada işitme engelli ortaöğretim öğrencilerinin problemlerle internet kullanımları ile sosyalleşme düzeyleri arasında orta düzeyde bir ilişki bulunmuştur (Aktaş, 2017). Yao ve Zhong (2014) internetin olumsuz ve aşırı kullanımının yalnızlık duygusuna yol açtığını; Özdemir (2016) bireylerin internet kullanarak bilgi kirliliğine katkıda bulduklarını ve bilgi kirliliğinden etkilendiklerini; Baltacı ve arkadaşları (2021) ise internetin problemlerle kullanımının psiko-sosyal sağlık sorunlarına yol açtığını belirtmişlerdir. Benzer bir şekilde Vigna-Taglianti ve arkadaşları (2017) internetin olumsuz kullanımı ile yalnızlık ve sağlık problemleri arasındaki ilişkiye dikkat çekmiştir. Ayrıca Günlü ve Ceyhan (2017) ergenlerin internetin olumsuz etkisini “boşa zaman harcamak” şeklinde betimlediklerini bulmuşlardır. Bu kaynaklar değerlendirildiğinde internetin olumsuz etkisinin varlığı yadsınamaz. Ancak bu çalışmada Olumsuz Etkinin bilişsel kurgu grubunun katılımcıları için son sırada yer alması katılımcıların internetin olumsuz etkilerinden daha çok, olumlu etkilerine odaklandıklarını işaret edebilir. Bu çalışmada katılımcıların internete ilişkin bir diğer kurgu grubu ise alışveriş bilişsel kurgu grubudur. Özellikle internetten alışveriş son yıllarda araştırmacıların gündeminde yer alsa da (Şahin ve Topal, 2019; Uğur, 2016; Yörük ve Dündar, 2011) ergenlerin internetten alışverişlerine yönelik sınırlı sayıda çalışma bulunmaktadır. Alışveriş bilişsel kurgu grubunun sonlarda yer alması, ergenlik döneminde bulunan katılımcıların bağımsız satın alma davranışlarının henüz tam olarak oluşmaması ve alışverişlerinin ebeveynleri tarafından karşılanmasına bağlanabilir.

Bu çalışmanın amaçlarından biri de katılımcıların internete ilişkin bilişsel kurgu gruplarının cinsiyete göre karşılaştırılmasıdır. Kız katılımcılar Eğitim ve Araştırma, Sosyal Medya ve İletişim ile Gündem bilişsel kurgu gruplarını öncelerken; erkek katılımcılar Kolaylaştırma ve Fırsat, Eğlence ve Hobi ile Sosyal Medya ve İletişim bilişsel kurgu gruplarını öncelmişlerdir. Bu bulgudan hareketle Sosyal Medya

ve İletişim bilişsel kurgu grubunun katılımcılarda cinsiyete bağlı olmaksızın öncelendiği görülmektedir. Ancak kız katılımcıların erkek katılımcılara göre Sosyal Medya ve İletişim bilişsel kurgu grubundan aldıkları ortalama puanlarının daha yüksek olduğu bulunmuştur. Bu bulgu alanyazındaki cinsiyete ilişkin karşılaştırmalara dayanan sonuçlarla tutarlıdır (Aktan, 2018; Güney ve Taştepe, 2020; Yüksel-Sahin ve Öztoprak, 2019). Erkek katılımcılarda Eğlence ve Hobi, kız katılımcılarda ise Eğitim ve Araştırma bilişsel kurgu grubunun daha öne çıktığı görülmektedir. Li ve Kirkup (2017), erkek ergenlerin kız ergenlere göre daha fazla oyun oynadığını belirlemişlerdir. Yüksel ve Baytemir (2010) erkeklerin kızlara göre daha fazla eğlence amaçlı internet kullandığını raporlamışlardır. Weiser (2000) yaptığı çalışmada erkeklerin eğlence ve hobi amaçlı, kadınların ise daha çok eğitim amaçlı internet kullandıklarını tespit etmiştir. Joiner ve arkadaşları (2012) internet ile ilgili on yıllık karşılaştırmalı araştırmalarında erkeklerin kızlara göre daha fazla eğlence ve oyun amaçlı internet kullandığını belirlemişlerdir. Lin ve Yu (2008) Tayvan’da yürüttükleri araştırmalarında kız ve erkekler arasında cinsiyete ilişkin farklılıklar saptamış olup kızların bilgi aramak için, erkeklerin ise oyun oynamak için internet kullandığını tespit etmişlerdir. Alanyazındaki internet kullanımına ilişkin cinsiyete dayalı bu farklılıkların bireylerin bilişsel kurgularının şekillenmesine de yansıtıldığı görülmektedir.

Her çalışmada olduğu gibi bu çalışmanın da bazı sınırlılıkları bulunmaktadır. İlk olarak verilerin toplanması aşamasında COVID-19 kısıtlamaları nedeniyle uzaktan eğitim gören öğrencilere yönelik okul psikolojik danışmanları telefonla aranarak bilgilendirilmedi bulunmuştur. Bu durum çalışmada veri toplama sürecini olumsuz etkilemiş olabilir. İkinci olarak çalışma grubunu kaynaştırma öğrencilerinin oluşturduğu bu çalışma, bu özel grupla yapılan çalışmaların yetersizliği nedeniyle ilgili grubun gelişim dönemi özellikleri kapsamında normal eğitime devam eden ergenler üzerinde yapılan çalışma sonuçları ile tartışılmıştır. Ancak Üdücü (2019) kaynaştırma/bütünleştirme uygulamasına dâhil olan öğrenme güçlüğü tanısı almış ve almamış öğrencilerle yaptığı bir çalışmada her iki grubun internet bağımlılığı puanlarının farklılaşmadığı sonucuna ulaşmıştır. Bununla internete ilişkin algıların kaynaştırma öğrencileri ile normal eğitime devam eden öğrencilerin bilişsel kurgularının benzerlikler taşıdığı sonucuna varılabilir. Ayrıca 2020 yılında başlayan COVID-19 salgınının toplumsal yaşamda bıraktığı etkiler öğrencilerin bilişsel kurgu

gruplarını etkilemiş olabilir. Bu araştırmanın sonucunda kaynaştırma öğrencilerinin internete ilişkin bilişsel kurguları “Sosyal Medya ve İletişim”, “Kolaylaştırma ve Fırsat”, “Eğlence ve Hobi”, “Eğitim ve Araştırma”, “Donanım ve Erişim”, “Alışveriş”, “Olumsuz Etki” ile “Gündem” şeklinde belirlenmiştir. Katılımcıların internete ilişkin bilişsel kurgu grupları önem derecesi cinsiyete göre farklılaşmıştır. Araştırma kapsamında kız öğrenciler, Eğitim ve Araştırma, Sosyal Medya ve İletişim ile Gündem bilişsel kurgu gruplarını öncelerken; erkek öğrenciler Kolaylaştırma ve Fırsat, Eğlence ve Hobi ile Sosyal Medya ve İletişim gruplarını önclemiştir. Buradan hareketle okullarda verilecek bilinçli ve sağlıklı internet kullanımına ilişkin eğitimler bu bulgu gözetilerek planlanabilir.

Bu araştırma kapsamında internete ilişkin üretilen bilişsel kurgu grupları incelendiğinde katılımcıların interneti kolaylaştırıcı, eğitim ve öğretime yardımcı, sosyalleşme, gündemi takip etme ve keyifli vakit geçirme aracı olarak gördükleri sonucuna ulaşılabilir. Bu da bizi, internetin katılımcılar tarafından olumlu bir olgu olarak değerlendirildiği düşüncesine ulaştırabilir. Bu çalışmada internete ilişkin üretilen bilişsel kurgu gruplarından olan Olumsuz Etki bilişsel kurgu grubunun katılımcılar tarafından önem derecesine göre son sıralarda yer alması şaşırtıcıdır. Bu durumun nedenlerine yönelik yapılacak araştırmaların alanyazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca hem normal eğitime devam eden ergenlerin hem de kaynaştırma uygulaması ile eğitimlerine devam eden öğrencilerin dâhil edildiği karşılaştırmalı araştırmaların yapılması her iki grup arasındaki internete ilişkin bilişsel kurguların farklılaşıp farklılaşmadığını anlamak adına faydalı olabilir.

Kaynakça

- Adedeji, P., Godwin-Ewu, P., O. Irinoye, O. ve Ewu, G. (2021). Internet access and use of social media among adolescents in selected secondary schools in ile-ife, nigeria. *Journal of Health Informatics in Developing Countries*, 15(1), 1-15.
- Aksoy, F. ve Ünübol, H. (2021). Ergenlerde internet bağımlılığı ile şema mekanizmaları arasındaki ilişki. *Bağımlılık Dergisi*, 22(2), 103–113. <https://doi.org/10.51982/bagimli.806920>
- Aktan, E. (2018). Sosyal medya ve sosyal kaygı: sosyal medya kullanıcıları üzerine bir araştırma. *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi*, 11(2), 35–53. <https://doi.org/10.18094/josc.397272>
- Aktan, O., Budak, Y. ve Botabekovna, A.B. (2019). İlkokul öğrencilerinin kaynaştırma öğrencilerine yönelik sosyal kabul düzeylerinin belirlenmesi: Bir karma yöntem çalışması. *İlköğretim Online*, 18(4), 1520-1538.
- Aktaş, T. (2017). *İşitme engelli lise öğrencilerinin problemleri internet kullanımı ile sosyalleşme düzeyleri arasındaki ilişki*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Erciyes Üniversitesi.
- Atak, H. (2011). Kimlik gelişimi ve kimlik biçimlenmesi: kuramsal bir değerlendirme. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 3(1), 163-213.
- Ayas, T. ve Horzum M. B. (2013). İlköğretim öğrencilerinin internet bağımlılığı ve aile internet tutumu, *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(39), 46-57.
- Aydın, N. (2018). Nitel araştırma yöntemleri: Etnoloji. *Uluslararası Beşeri ve Sosyal Bilimler İnceleme Dergisi*, 2(2), 60-71.
- Balcı, Ş. ve Gülnar, B. (2013). Üniversite öğrencileri arasında internet bağımlılığı ve internet bağımlılarının profili. *Selçuk İletişim*, 6(1), 5-22.
- Balkan, E. (2011). Üniversite öğrencilerinin bilgisayar-internet bağımlılığı ve aile fonksiyonları arasındaki ilişki. *Education Sciences*, 6(1), 231-239.
- Baltacı, Ö., Akbulut, Ö. ve Yılmaz, E. (2021). Problemleri internet kullanımında güncel bir risk faktörü: Covid-19 pandemisi. *Humanistic Perspective*, 3(1), 97-121. <https://doi.org/10.47793/hp.872503>
- Batıgün D. A ve Hasta D (2010). İnternet bağımlılığı: yalnızlık ve kişilerarası ilişki tarzları açısından bir değerlendirme. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 11(3), 213-219.

- Bölükbaş, K., ve Yıldız, M. C. (2005). İnternet kullanımında kadın-erkek eşitsizliği. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12, 103-113.
- Burr, V., King, N. ve Butt, T. (2012). Personal construct psychology methods for qualitative research. *International Journal of Social Research Methodology*, 17(4), 341-355. <https://doi.org/10.1080/13645579.2012.730702>
- Büyüköztürk Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem Akademi.
- Caplan, S. E. (2002). Problematic Internet use and psychosocial well-being: development of a theory-based cognitive-behavioral measurement instrument. *Computers in Human Behavior*, 18(5), 553-575. [https://doi.org/10.1016/s0747-5632\(02\)00004-3](https://doi.org/10.1016/s0747-5632(02)00004-3)
- Ceyhan, A. A., ve Ceyhan, E. (2014). Problemlerli internet kullanım ölçeğinin ergenlerde geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Bağımlılık Dergisi*, 15(2), 56-64.
- Cottrell, N., Denaro, & Emmerton, L. (2013). Exploring beliefs about heart failure treatment in adherent and nonadherent patients: use of the repertory grid technique. *Patient Preference and Adherence*, 7, 141-150. <https://doi.org/10.2147/ppa.s40725>
- Davis, R. A. (2001). A cognitive-behavioral model of pathological Internet use. *Computers in Human Behavior*, 17(2), 187-195. [https://doi.org/10.1016/s0747-5632\(00\)00041-87](https://doi.org/10.1016/s0747-5632(00)00041-87)
- Dilber, Y. (2020). Okullarda Kapsayıcı Eğitim. Ataseven, U. (Ed.), 21. *Yüzyılda eğitimde dönüşüm ve okullar içinde* (209-239. ss.). Necmettin Erbakan Üniversitesi Yayınları.
- Doğaroğlu, T. ve Bapoğlu Dümenci, S. (2015). Sınıflarında kaynaştırma öğrencisi bulunan okul öncesi öğretmenlerin kaynaştırma eğitimi ve erken müdahale hakkındaki görüşlerinin incelenmesi. *Hacettepe University Faculty of Health Sciences Journal, 3rd National Congress of Child Development and Education (International Participations) (Congress Book)*, 460-473.
- Easterby-Smith, M. (1980). The design, analysis and interpretation of repertory grids. *International Journal of Man-Machine Studies*, 13, 3-24.

- Fortson, B. L., Scotti, J. R., Chen, Y.-C., Malone, J., & Del Ben, K. S. (2007). Internet use, abuse, and dependence among students at a Southeastern Regional University. *Journal of American College Health, 56*(2), 137–144. <https://doi.org/10.3200/jach.56.2.137-146>
- Gök, G. ve Erba, E. (2011). Okulöncesi eğitimi öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimine ilişkin görüşleri ve önerileri. *International Journal of Early Childhood Special Education, 3* (1), 66-87.
- Görmez, A. ve Çiftçi Tekinarslan, İ. (2017). Kaynaştırma sınıflarındaki özel gereksinimli olan ve olmayan öğrencilerin yalnızlığını yordamada algılanan sosyal desteğin etkisi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 42*(42), 15-28.
- Grubbs, J. B., Volk, F., Exline, J. J. ve Pargament, K. I. (2013). Internet pornography use: Perceived addiction, psychological distress, and the validation of a brief measure. *Journal of Sex & Marital Therapy, 41*(1), 83-106. <https://doi.org/10.1080/0092623x.2013.842192>
- Güney, M. ve Taştepe, T. (2020). Ergenlerde sosyal medya kullanımı ve sosyal medya bağımlılığı. *Ankara Sağlık Bilimleri Dergisi, 9*(2), 183-190.
- Güney, M. ve Taştepe, T. (2020). Ergenlerde sosyal medya kullanımı ve sosyal medya bağımlılığı. *Ankara Sağlık Bilimleri Dergisi, 9*(2), 183-190. <https://doi.org/10.46971/ausbid.757713>
- Günlü, A. ve Ceyhan, A. A. (2017). Investigating adolescents' behaviors on the internet and problematic internet usage: . addicta: . *The Turkish Journal on Addictions, 4*(1). <https://doi.org/10.15805/addicta.2017.4.1.0016>
- Henkoğlu, H., Mahiroğlu, A. ve Keser, H. (2015). Ortaokul öğrencilerinin bilgiye erişim aracı olarak internete yaklaşımları: betimleyici bir çalışma. *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry, 6*(1), 72-110. <https://doi.org/10.17569/tojq.01897>
- Joiner, R., Gavin, J., Brosnan, M., Cromby, J., Gregory, H., Guiller, J., Maras, P. ve Moon, A. (2012). Gender, internet experience, internet identification, and internet anxiety: a ten-year followup. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking, 15*(7), 370–372. <https://doi.org/10.1089/cyber.2012.0033>

- Kabasakal, Z., Girli, A., Okun, B., Çelik, N. ve Vardarlı, G. (2008). Kaynaştırma öğrencileri, akran ilişkileri ve akran istismarı. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, (23), 169-176.
- Karadağ, E. (2011). Okul müdürlerinin niteliklerine ilişkin olarak öğretmenlerin oluşturdukları bilişsel kurgular: fenomenolojik bir çözümleme. *Eğitim ve Bilim*, 36(159), 25-40.
- Kargin, T., Acarlar, F ve Sucuoğlu, B. (2003). Öğretmen, yönetici ve anne-babaların kaynaştırma uygulamalarına ilişkin görüşlerinin belirlenmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 4(02), 55-76. DOI: https://doi.org/10.1501/Ozlegt_0000000207
- Kaşıkçı, N. D., Çağiltay, K., Karakuş, T. ve Kurşun, E. C. Ogan. (2014). Türkiye ve Avrupa'daki çocukların internet alışkanlıkları ve güvenli internet kullanımı. *Eğitim ve Bilim*, 39(171), 230-233.
- Kelly, G.A. (1955). *The psychology of personal constructs*. NY: Norton
- Köse, E. (2015). Bilimsel araştırma modelleri. Kıncal, R. Y. (Ed.), Bilimsel araştırma yöntemleri içinde (99–122. ss.). Nobel Akademik Yayıncılık.
- Köse, E. (2015). Bilimsel araştırma modelleri. Kıncal, R. Y. (Ed.), Bilimsel araştırma yöntemleri içinde (99–122. ss.). Nobel Akademik Yayıncılık.
- Ladikli, N. ve Ziyalar N. (2021). Cinsiyet perspektifinden risk alma davranışı ve internet bağımlılığı. *Bağımlılık Dergisi*, 22(1), 76-90.
- Li, N. ve Kirkup, G. (2007). Gender and cultural differences in Internet use: A study of China and the UK. *Computers & Education*, 48(2), 301–317. <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2005.01.007>
- Lin, C. H., ve Yu, S. F. (2008). Adolescent Internet usage in Taiwan: eExploring gender differences. *Adolescence*, 43(170), 317–331.
- Marsh, E. J. ve Rajaram, S. (2019). The digital expansion of the mind: implications of internet usage for memory and cognition. *Journal of Applied Research in Memory and Cognition*, 8(1), 1–14. <https://doi.org/10.1016/j.jarmac.2018.11.001>

- Millî Eğitim Bakanlığı, (2015). Kaynaştırma yoluyla eğitim uygulamaları kılavuz kitapçığı.
https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2015_07/24014806_kaynastirma1.sra.pdf
- Millî Eğitim Bakanlığı, (2018). Özel eğitim hizmetleri yönetmeliği.
<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2018/07/20180707-8.htm>
- Millî Eğitim Bakanlığı, (2020). Rehberlik ve araştırma merkezi yönergesi.
https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2020_08/31230315_RAM_YONERGESY.pdf
- Morahan-Martin, J. ve Schumacher, P. (2000). Incidence and correlates of pathological Internet use among college students. *Computers in Human Behavior*, 16(1), 13–29. [https://doi.org/10.1016/s0747-5632\(99\)00049-7](https://doi.org/10.1016/s0747-5632(99)00049-7)
- Nakayama, H., Ueno, F., Mihara, S., Kitayuguchi, T. ve Higuchi, S. (2020). Relationship between problematic Internet use and age at initial weekly Internet use. *Journal of Behavioral Addictions*, 9(1), 129–139. <https://doi.org/10.1556/2006.2020.00009>
- Ng, B. D. ve Wiemer-Hastings, P. (2005). Addiction to the Internet and Online Gaming. *CyberPsychology & Behavior*, 8(2), 110-113. <https://doi.org/10.1089/cpb.2005.8.110>
- Özdemir, Ş. (2016). Individual Contributions to Infollution (Information Pollution): Trust and Share. *International Journal on New Trends in Education & Their Implications (IJONTE)*, 7(2), 22-33.
- Öztabak, M. Ü. (2018). Problemlili internet kullanımı olan ergenlerin internet kullanımına ilişkin duygu ve görüşlerinin incelenmesi. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 8(15), 1022-1055. <https://doi.org/10.26466/opus.419667>
- Özvatan, Ö. (2021). Özel eğitim merkezine devam eden öğrencilerde teknoloji kullanımı ve internet bağımlılığının incelenmesi. Pamukkale Üniversitesi.
- Şahin, H. ve Topal, B. (2019). Tüketicilerin internetten alışveriş davranış tercihlerini etkileyen faktörlerin araştırılması: Kütahya örneği. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(1), 314-328.

- Saraç, T. ve Çolak, A. (2012). Kaynaştırma uygulamaları sürecinde ilköğretim sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüş ve önerileri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(1), 13-28.
- Subrahmanyam, K. ve Greenfield, P. (2008). Online communication and adolescent relationships. *The Future of Children*, 18(1), 119-146. <http://dx.doi.org/10.1353/foc.0.0006>
- Sucuoğlu, B. (2004). Türkiye’de kaynaştırma uygulamaları: yayınlar/araştırmalar (1980-2005). *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 5(2), 15-23.
- Sucuoğlu, B. ve Özokçu, O. (2005). Kaynaştırma Öğrencilerinin Sosyal Becerilerinin Değerlendirilmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 041–057. https://doi.org/10.1501/ozlegt_0000000086
- Sülün, K. ve Girli, A. (2016). İlköğretim genel eğitim sınıfı ile özel eğitim sınıfında öğrenim gören kaynaştırma öğrencilerinin sosyal becerilerinin incelenmesi. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(13), 1-24.
- Tan, F. B. ve Hunter, M. G. (2002). The Repertory Grid Technique: A method for the study of cognition in information systems. *Mis Quarterly*, 26(1), 39-57. <https://doi.org/10.2307/4132340>
- Tanhan, F. (2013). Repertory grid görüşme tekniğine dayalı olarak okul psikolojik danışmanlarının niteliklerinin incelenmesi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(40), 186-197.
- Türkiye İstatistik Kurumu. (2020). Hanehalkı bilişim teknolojileri (BTbt) kullanım araştırması. [https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-\(BT\)-Kullanim-Arastirmasi-2020-33679](https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-(BT)-Kullanim-Arastirmasi-2020-33679)
- Üdücü, E. (2019). *Özel öğrenme güçlüğü tanısı almış ve almamış 10- 16 yaş arası öğrencilerinin internet bağımlılığı düzeylerinin karşılaştırılması*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Gelişim Üniversitesi.
- Uğur, U. (2016). İnternet kullanıcılarının online alışveriş ilgilenim düzeyleri: Sivas ili örneği. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*, (58), 392-403.

- Uzun, S. ve Bulut Özek, M. (2020). Hafif düzeyde zihinsel yetersizliği olan öğrencilerin internet kullanım alışkanlıkları ve ebeveyn görüşleri. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(1), 59-72.
- Vigna-Taglianti, F., Brambilla, R., Priotto, B., Angelino, R., Cuomo, G., ve Diecidue, R. (2017). Problematic internet use among high school students: Prevalence, associated factors and gender differences. *Psychiatry Research*, 257, 163–171. <https://doi.org/10.1016/j.psychres.2017.07.039>
- Wang, C.-W., Chan, C. L. W., Mak, K.-K., Ho, S.-Y., Wong, P. W. C. ve Ho, R. T. H. (2014). Prevalence and correlates of video and internet gaming addiction among Hong Kong adolescents: a pilot study. *The Scientific World Journal*, 2014, 1–9. <http://dx.doi.org/10.1155/2014/874648>
- Wang, T.-H. ve Cheng, H.-Y. (2019). Problematic Internet use among elementary school students: prevalence and risk factors. *Information, Communication & Society*, 24(2), 219–240. <https://doi.org/10.1080/1369118x.2019.1645192>
- Weiser, E. B. (2000). Gender differences in internet use patterns and internet application preferences: a two-sample comparison. *CyberPsychology & Behavior*, 3(2), 167–178. <https://doi.org/10.1089/109493100316012>
- Yao, M. Z. ve Zhong, Z. (2014). Loneliness, social contacts and Internet addiction: A cross-lagged panel study. *Computers in Human Behavior*, 30, 164–170. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2013.08.007>
- Yörük, D. ve DüNDAR, S. (2011). Tüketicilerin internetten alışveriş yapma olasılıklarının lojistik regresyon yöntemiyle tahmini. *Atatürk Üniversitesi İİBF Dergisi*, 25 (10. Ekonometri ve İstatistik Sempozyumu Özel Sayısı), 451-462.
- Young, K. S. (2004). Internet Addiction. *American Behavioral Scientist*, 48(4), 402–415. <https://doi.org/10.1177/0002764204270278>
- Yüksel-Sahin, F. ve ÖZTOPRAK, Ö. (2019). Ergenlerin sosyal medya bağımlılığı düzeylerinin benlik saygısına göre incelenmesi. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi* (Özel Sayı), 363–377. <https://doi.org/10.21733/ibad.613902>

Summary

The Internet is a technology that connects many computers around the world through networks and makes it easier for people to access information (Blkbaş, & Yıldız, 2005). This technology, which was used only with computers in the past, has been integrated into different devices over time and its prevalence has increased. It is possible to find traces of the internet, which is used in a wide age range today, in all areas of life due to the convenience it provides in terms of accessing information (Ayas, & Horzum, 2013; Wang & Cheng, 2019). In addition to the many opportunities that the Internet offers us, it can also negatively affect the lives of individuals depending on the way it is used. Whether individuals are affected positively or negatively by the Internet depends on the purpose and how they use the Internet. For this reason, learning individuals' perceptions of the concept of the internet can provide an important clue about how they use the internet. Individuals' perceptions of the concept are related to cognitive constructs (Karadağ, 2011). Cognitive constructs are defined as the process of associating an event, concept or attitude with their own experiences and existing knowledge (Tanhan, 2018).

The cognitive constructs of individuals can be effective in shaping their daily lives. When the literature is examined, research related to the internet mostly focused on high school students and university students, and these studies were generally conducted in relational screening model. These studies are important in terms of revealing the concepts related to internet use. However, no research has been found that examines individuals' perceptions of the Internet in their inner world. In this respect, revealing the cognitive constructs of the individual regarding the internet may contribute to the determination of the direct or indirect factors affecting the internet use behavior. In addition, in the studies on the concept of the Internet, the studies of students who continue their education by integrating the study group are insufficient. In this context, this research aims to determine the cognitive constructs of high school students who are educated through inclusion, based on the cognitive structure theory (Kelly, 1955). It is thought that the findings to be obtained as a result of the research will contribute to the development of programs that include healthy internet use for adolescents in the important risk group. In addition, since this study was conducted with

students with special educational needs in terms of the study group, it is unique because of its contribution to increase the inclusiveness of existing preventive programs.

In this study, phenomenological (phenomenological) design, one of the qualitative research methods, was used. Qualitative research is a type of research that involves the interpretation of personal interpretations based on subjective experiences realistically and holistically with a scientific approach (Aydın, 2018; Köse, 2015). Whereas the phenomenological pattern is a qualitative research approach that reveals in depth how individuals experience an event, situation or concept (phenomenon) (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz, & Demirel, 2012). The study group of this research consisted of high school students studying in the Kestel and Gürsu districts of Bursa province in the 2020-2021 academic year and continuing their education through mainstreaming/inclusive. The criterion sampling method was used in the selection of the participants included in the study group of the research. Students who stated that they used the internet at home before fulfilled the criterion of participation in the study, and 15 female and 8 male students selected from among these students formed the study group.

The data obtained within the scope of this research were collected by using the Repertory Grid Form (RepGrid, RFG), which is the methodological extension of Kelly's (1955) Personal Structure Theory. RepGrid is a cognitive mapping technique that tries to describe how people think about phenomena in their world and can be designed differently by researchers (Easterby-Smith, 1980; Tan & Hunter, 2002).

The produced cognitive constructs were assigned to cognitive construct groups according to their similarities. Then, the average scores of cognitive fiction groups of all participants were determined. The average scores of the cognitive fiction groups were formed by multiplying the rank value of each cognitive fiction produced by the participants and dividing the total scores formed by the number of fictions in the relevant cognitive fiction group. The degree of importance of cognitive constructs was determined by looking at the average scores of the participants. The same process was repeated for the participants of both genders to compare the cognitive construct groups of the male and female participants.

After the analysis, eight cognitive construct groups of the participants were formed. These cognitive fiction groups were determined as Social Media and Communication, Education and Research, Entertainment and Hobby, Equipment and Access, Negative Effect, Shopping, Facilitation and Opportunity, and Agenda. The importance of cognitive construct groups obtained from the participants differed according to gender. The most important cognitive construct groups for female participants are Education and Research, Social Media and Communication and Agenda; the most important cognitive construct groups for male students were found to be Facilitation and Opportunity, Entertainment and Hobby, and Social Media and Communication. The least significant cognitive construct groups for female participants were Shopping by Negative Effect; for male students, the least important cognitive construct groups were determined as Agenda Negative Effect. When the cognitive fiction groups produced for the internet are examined within the scope of this research, it can be concluded that the participants see the internet as a facilitator, a helper in education and training, a means of socializing, following the agenda, and having a pleasant time. The findings were discussed with similar research results and various suggestions were presented.